

מפגש מס' 31

דף מקורות

ספר שמואל א', י"ד-י"ח

נושא השיעור: חטאי שאול

1. מלבי"ם שמ"א ט"ו, ט

ויחמל שאול - פה באר הטעם השני מדוע לא נתקבלה תשובתו של שאול, כי יש הבדל בין הפעלים הנרדפים, חמל, חוס, רחם... וההבדל ביניהם שהחוסה תהיה מצד צרכו אל הדבר כמו שחם אדם על ממונו וכליו באשר הם קנינו, והחמלה תהיה גם על דבר שאין לו תועלת ממנו רק ששופט בשכלו שאין ראוי להשחית הדבר ההוא וקיומו טוב יותר, והנה לא הזהירו ה' בל יחוס או בל ירחם על עמלק, כי אלה מתכונות נפשיות, שהגם שיקיים מצות ה' בכל זאת יצוייר שיעורר רחמיו ויכאיב לבו במיתת ילדים רכים, או יחוס וידאב לבו בהשחיתו השלל שהיה יכול להנות ממנו. אבל החמלה הוא ענין מחשבי, שחושב שאין מן הראוי והיושר להשחיתם ושלא בצדק צוהו הנביא דבר זה, זה עון פלילי כי רוצה להתחכם נגד ה' ועל כן צוהו בל תחמול עליו, רצה לומר: אל תחשוב מחשבה שראוי לקיימו ושלא להשחיתו, ובאמת בזה נכשל שאול שחמל על אגג ועל מיטב הצאן ובזה הראה כי האמונה מתרופפת בידו שאם לא כן לא היה חושב שראוי לחמול על אויבי ה' ועל ידי מחשבתו זאת חטאו גם בפועל.

2. מצודת דוד, שם:

ויחמול - חסים היו על אגג ועל מבחר הצאן וגו' ועל כל דבר טוב שמצאו שם, ולא רצו להחרים, ולא החריםו כי אם המקנה הבזויה:

3. רש"י, שם:

ויחמול - חס מלהשמיד, כמו 'ויחמול לקחת מצאנו ובקרו'.

4. שמואל ב' י"ב, ד:

וַיָּבֵא הַלֵּךְ לְאִישׁ הָעֶשְׂרִי וַיַּחְמַל לְקַחַת מִצְאָנוּ וּמִבְּקָרוֹ לַעֲשׂוֹת לְאַרְחָהּ הִבָּא לוֹ וַיִּקַּח אֶת כַּבָּשֶׁת הָאִישׁ הָרִאשׁוֹ וַיַּעֲשֶׂה לְאִישׁ הִבָּא אֵלָיו.